

**ВИВЧЕННЯ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ХВОРОБИ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ
З УРАХУВАННЯМ ХВОРОБ ПОРОЖНИНИ РОТА
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ
СИЛУКРАЇНИ**

Ю.В. Карпенко¹, Т.О. Слаутинська², М.Ю. Салюта¹

¹Міжнародна академія екології та медицини

²Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна

Резюме. У статті вивчена захворюваність військовослужбовців за окремими класами хвороб, структура і динаміка захворюваності на ХОПР, які впливають на їх боєздатність та в подальшому на їх придатність до військової служби 2009-2013 рр. Встановлені особливості захворюваності військовослужбовців строкової служби на Хвороби органів травлення (XI клас) з урахуванням хвороб порожнини рота, зокрема, на хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи.

Ключові слова: захворюваність, військовослужбовці, хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи.

Вступ. Основою боєготовності та боєздатності Збройних Сил України, безумовно, є стан здоров'я військовослужбовців, в тому числі й стан порожнини рота. За оцінкою фахівців військової лікувально-профілактичної заклади щорічно витрачають близько 5 млн. грн. на лікування захворювань зубів та ротової порожнини тільки у військовослужбовців строкової служби. Питома вага стоматологічних захворювань у структурі загальної захворюваності населення України досягає 20-25% (третє місце). За показником частоти звернень до лікаря-стоматолога (до 600 звернень на 1000 населення) і чисельністю фахівців-стоматологів стоматологія знаходиться сьогодні на другому місці, поступаючись лише терапії [1-4].

Для задоволення потреб військовослужбовців у лікуванні хвороб органів порожнини рота (ХОПР) стоматологічна служба стоїть на шляху переходу на інтенсивний шлях діяльності. При цьому, необхідно зберегти основні напрямки в діяльності бюджетних стоматологічних закладів: надання максимальної стоматологічної допомоги; підвищення рентабельності основних та допоміжних фондів стоматологічного закладу; зниження об'єму робочого часу лікаря та медичного персоналу на допоміжні види робіт [5-7]. Комплексна оцінка стану органів порожнини рота, прогнозування розвитку стоматологічної патології і, відповідно, координація профілактичних та лікувальних стоматологічних заходів повинні бути першочерговими завданнями на первинному рівні надання стоматологічної допомоги [8]. З цієї причини актуальним є вивчення захворюваності на хвороби органів травлення з урахуванням хвороб порожнини рота військовослужбовців

Збройних Сил України з метою наукового обґрунтування оптимізації надання стоматологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України.

Матеріали та методи дослідження. Вивчення особливостей захворюваності військовослужбовців за окремими класами хвороб, структури і динаміки захворюваності на ХОПР, які впливають на їх боєздатність та в подальшому на їх придатність до військової служби проводилося при аналізі звітної документації (ф. 2 мед., ф. 3 мед.) за 2009-2013 рр. з використанням статистичного, гігієнічного методів дослідження. Метою дослідження є вивчення особливостей динаміки та структури захворюваності військовослужбовців Збройних Сил України за окремими класами хвороб, на ХОПР з метою наукового обґрунтування головних напрямків удосконалення надання стоматологічної допомоги військовослужбовцям, як системи своєчасного виявлення груп підвищеного ризику виникнення цих захворювань та відновлення стану боєздатності військовослужбовців.

Результати дослідження та їх обговорення. Нами був проведений аналіз показників загальної захворюваності військовослужбовців Збройних Сил України за 2009 – 2013 рр. в тому числі з урахуванням категорій військовослужбовців (строкова служба, офіцери, за контрактом) в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота).

Загальна захворюваність у військовослужбовців строкової служби становила 3162,1‰, у офіцерів 1456,9‰, у військовослужбовців за контрактом – 1161,3 ‰ і мала тенденцію до збільшення показників з 2933,2‰ в 2009 році до 3493,5‰ в 2013 році. Вказані рівні захворюваності у офіцерів були нижчими ніж у рядового складу, відмічалася тенденція до зменшення показників з 1555,5 ‰ в 2009 році до 981,4 ‰ в 2013 році. Загальні рівні захворюваності у військовослужбовців за контрактом мали тенденцію до зростання показників з 1129,5 ‰ в 2009 році до 1265,9 ‰ в 2013 році, рис. 1.

В ході дослідження встановлено, що за 2009 – 2013 рр. в структурі загальної захворюваності хвороби органів травлення займали 3 рангове місце серед військовослужбовців строкової служби, вони склали 14,6% з показником 461,2‰, друге місце у офіцерів 16,6% (242,1‰) та у військовослужбовців за контрактом 14,5 ‰ (167,8‰), рис. 2.

В структурі захворюваності військовослужбовців строкової служби за 2009 – 2013 рр. в результаті хвороб органів травлення по нозологічним формам перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи з показником 325,6 ‰ (41,2%), друге – хвороби зубів – 267,9 ‰ (33,9 ‰), гінгівіт та хвороби пародонту досліджуваного класу посідали третє місце з показником 18,3 ‰ (2,3 ‰), інші хвороби - 178,8 ‰ (22,6 ‰), рис. 3.

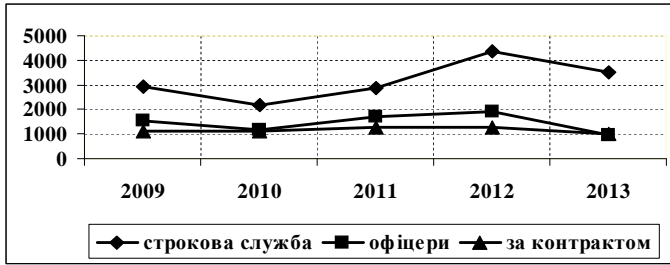

Рис. 1. Динаміка захворюваності військовослужбовців ЗС України в 2009-2013 роки

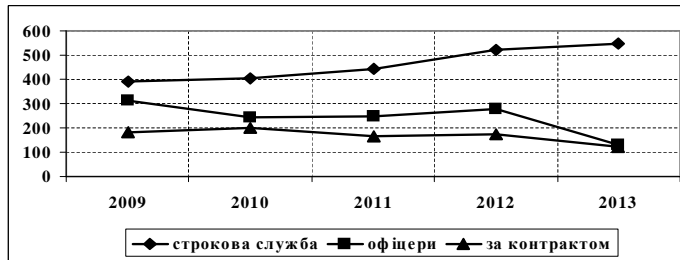

Рис. 2. Динаміка захворюваності військовослужбовців ЗС України в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) в 2009-2013 роки

Рис. 3. Структура захворюваності військовослужбовців строкової служби в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам за 2009 - 2013 роки

Загальні рівні захворюваності даного контингенту в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) мали тенденцію до збільшення показників з 393,1 % у 2009 році до 547,6 % у 2013 році, рис. 2.

В структурі захворюваності офіцерів в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам за 2009 – 2013 рр. перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи з показником 168,6 ‰ (38,7 ‰), друге – хвороби зубів – 138,2 ‰ (31,7 ‰), гінгівіт та хвороби пародонту посідали третє місце з показником 20,1 ‰ (4,6 ‰), інші хвороби – 108,4 ‰ (24,9 ‰), рис. 4.

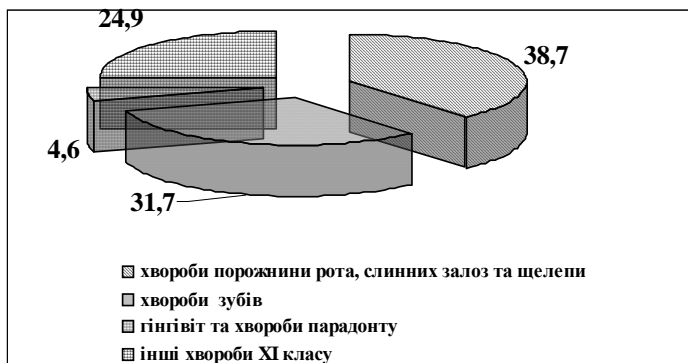

Рис. 4. Структура захворюваності військовослужбовців офіцерського складу в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам за 2009 - 2013 роки

Загальні рівні захворюваності даного контингенту в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) мали тенденцію до зменшення показників з 313,2 ‰ у 2009 році до 132,4 ‰ у 2013 році, рис. 2.

В структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи 43,3 ‰ з показником 322,7 ‰, друге – хвороби зубів – 39,1 ‰ (291,1 ‰), гінгівіт та хвороби пародонту займали третє місце – 1,9 ‰ з показником 14,56 ‰, інші хвороби – 15,7 ‰ (116,6 ‰), рис. 5.

Загальні рівні захворюваності даного контингенту в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) мали тенденцію до зменшення показників з 181,8 ‰ у 2009 році до 120,2 ‰ у 2013 році, рис. 2.

Висновки

1. За результатом проведеного аналізу багаторічної динаміки захворюваності військовослужбовців строкової служби встановлено, що за рівнем захворюваності (I-XXI класи) в 2006-2010 рр. Хвороби органів травлення (XI клас) займали 3 рангове місце серед військовослужбовців строкової служби, вони склали 14,6 ‰ з показником 461,2 ‰, друге місце у офіцерів 16,6 ‰ (242,1 ‰) та у військовослужбовців за контрактом 14,5 ‰ (167,8 ‰).

Рис. 5. Структура захворюваності військовослужбовців за контрактом в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам за 2009 - 2013 роки

2. Виявлено, що в 2009-2013 рр. захворюваність на хвороби органів травлення військовослужбовців строкової служби мала тенденцію до збільшення показників з 393,1 % у 2009 році до 547,6 % у 2013 році, а до зменшення - серед військовослужбовців за контрактом (з 181,8 % у 2009 році до 120,2 % у 2013 році) та офіцерського складу (з 313,2 % у 2009 році до 132,4 % у 2013 році).

3. Встановлено, що протягом 2009-2013 рр. в структурі захворюваності військовослужбовців строкової служби за 2009 – 2013 рр. в результаті хвороб органів травлення по нозологічним формам перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи з показником 325,6 % (41,2%), друге – хвороби зубів – 267,9 % (33,9 %), гінгівіт та хвороби пародонту досліджуваного класу посідали третє місце з показником 18,3 % (2,3 %), інші хвороби - 178,8 % (22,6 %).

4. Визначено, що протягом 2009-2013 рр. в структурі захворюваності офіцерів в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам за 2009 – 2013 рр. перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи з показником 168,6 % (38,7 %), друге – хвороби зубів – 138,2 % (31,7 %), гінгівіт та хвороби пародонту посідали третє місце з показником 20,1 % (4,6 %), інші хвороби – 108,4 % (24,9 %).

5. Встановлено, що протягом 2006-2010 рр. в структурі захворюваності військовослужбовців за контрактом в результаті хвороб органів травлення (з урахуванням хвороб порожнини рота) по нозологічним формам перше місце займали хвороби порожнини рота, слинних залоз та щелепи 43,3 % з показником 322,7 %, друге – хвороби зубів – 39,1 % (291,1 %), гінгівіт та

хвороби пародонту займали третє місце – 1,9 % з показником 14,56 %, інші хвороби – 15,7 % (116,6 ‰).

6. Високий рівень захворюваності на хвороби органів порожнини рота серед військовослужбовців ЗС України потребує детального вивчення цієї проблеми з метою розробки заходів щодо збереження придатності до військової служби.

Література

1. Михеєва І.В. Вивчення захворюваності на хвороби органів травлення з урахуванням хвороб порожнини рота військовослужбовців строкової служби Збройних Сил України в 2006-2010 рр. // І.В.Михеєва, Ю.В.Рум'янцев / Проблеми військової охорони здоров'я. – К., 2012. – Вип. 33. – С. 95 - 101.

2. Павловський Л.М. Проблеми удосконалення стоматологічної допомоги населенню в період формування ринкових відносин в Україні // Лікарська справа. – 2006. – № 4. – С. 72-76.

3. Лихота. А.М. історія кафедри щелепно-лицевої хірургії та стоматології // Військова медицина України. №1, 2008.- С.41-43.

4. Донський Г.І., Ярова С.П., Матрос-Таранець І.М., Педорець О.П Коваленко В.В., Осипенкова Т.С., Брашкін А.П., Прилуцька Я.Д. Організація стоматологічної допомоги в армії у мирний та воєнний часи / Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Донецьк: ОО "Лебедь", 2002. – 60 с.

5. Леонтьев В.К. Организация стоматологической помощи в условиях рыночных отношений и страховой медицины // Стоматология. – 1995. – № 1. – С. 66-72.

6. Смирнова Т.А., Кузьмина Э.М. Информация о УІ Всемирном конгрессе по профилактике стоматологических заболеваний // Новое в стоматологии. – 1998. – № 4. – С. 18-20.

7. Лихота А.М., Белінський В.Н., Коваленко В.В. Структура хірургічної стоматологічної захворюваності військовослужбовців (за матеріалами клініки ЩЛХ і стоматології ГВКГ) // Сучасні аспекти військової стоматології – 1999. – С.15-18.

8. Камалов Р.Х., Лихота А.М., Белінський В.Н. Стан та шляхи удосконалення стоматологічної допомоги в Збройних Силах України // Військова медицина України. №1, 2001.- с.41-43.

Резюме. *В статье изученная заболеваемость военнослужащих за отдельными классами болезней, структура и динамика заболеваемости болезнями органов полости рта, которые влияют на них боеспособность и в дальнейшем на них годность к военной службе 2009-2013 гг. Установлены особенности заболеваемости военнослужащих Болезнями органов пищеварения с учетом*

болезней полости рта, в частности, болезнями полости рта, слюнных желез и челюсти.

Ключевые слова: заболеваемость, военнослужащие, болезни полости рта, слюнных желез и челюсти.

Summary. In article the studied disease of military personnel behind separate classes of illnesses, structure and dynamics of disease on illness of emptiness of a mouth which 2009-2013 the Established features of disease of military personnel on Illnesses of digestive organs taking into account illnesses of emptiness of a mouth, in particular, on illnesses of emptiness of a mouth, salivary glands and a jaw influence them fighting capacity and further on them the validity to military service.

Keywords: disease, military personnel, illness of emptiness of a mouth, salivary glands and a jaw.

УДК 579.262/266:616.3

**ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА
ТУБЕРКУЛЬОЗ ОРГАНІВ ДИХАННЯ СЕРЕД КОНТИНГЕНТІВ,
ПІДПОРЯДКОВАНИХ МІНІСТЕРСТВУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ТА МІНІСТЕРСТВУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

¹Л.А. Колос, ¹В.М. Сундєєв, ²О.М. Іванько, ²Л.І. Філіпенко, ³С.Л. Литовка,
⁴Г.В. Бакуліна, ⁴М.П. Мойсей

¹Центральна санітарно-епідеміологічна станція МВС України

²Українська військово-медична академія МО України

³Центральне санітарно-епідеміологічне управління МО України

⁴Оболонський міжрайонний відділ лабораторних досліджень м. Києва

Резюме. Проведено епідеміологічний аналіз захворюваності на туберкульоз органів дихання серед контингентів, підпорядкованих Міністерству внутрішніх справ України та Міністерству оборони України.

Встановлено, що захворюваність на туберкульоз органів дихання серед даної категорії відображає такі ж тенденції, що і в державі в цілому, проте рівні захворюваності нижчі в 3,5- 5 разів.

Захворюваність на туберкульоз органів дихання реєструється серед усіх контингентів та вікових груп населення. Надана оцінка задіяних протиепідемічних заходів.

Ключові слова: туберкульоз органів дихання, епідеміологічний аналіз, протиепідемічні заходи.

Вступ. Туберкульоз на сьогодні є другою за значимістю причиною смерті від інфекційних хвороб, поступаючись лише ВІЛ-інфекції/СНІДу. Нові дані ВООЗ, опубліковані за звітами 2013 року, свідчать, що у 2013 році в світі 9 мільйонів осіб захворіли на туберкульоз і 1,5 мільйона померли від цієї хвороби,